

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrta leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Dobrohotna poskušnja.

(Konec.)

Ker je sol v resnici več ali manj potrebna pri živinoreji in ker je tudi dober gnoj na polju, za to si je želi vsak kmetovalec, kolikor mogoče, po nizki ceni. Pri tem se vé, da ne smemo pustiti iz misli, da pride denar za sol v drž. kase. Če je torej in kjer je mogoče, soli postaviti nizko ceno, tam je dobra vlada dolžna, da to stori.

V naslednjih vrstah naj razložimo, kaj podaje ukaz ministerstva. Najprej pa opomenimo, da je ta ukaz prva stopinja ministerstva, za katero pride prej ali slej druga, ako se mu le-ta obnese.

Pridelovanje soli ima država v rokah in v njene kase teče tudi denar za njo. Naravno je tedaj, da skrbi vlado, naj ji čem več, tem bolje dohaja denarja iz te kupčije. To pa se izgodi le takrat, ako se obrne sol v resnici za to, za kar se kupuje. Ako se torej kupi sol za živino ali za gnojenje, porabi pa se za ljudi, trpi vlada škodo. Sol za živino ali za gnojenje, prodaja se za veliko nižjo ceno, kakor pa sol za ljudi; če ne, pa je ne kupi nihče.

Ali sol je sol. Če je tudi zunanja oblika soli za živino drugačnja, kakor je sol za ljudi, zato ni nemogoče, da se prva rabi tudi za ljudi, tedaj po nižji ceni in sol za ljudi, ki je dražja, se ne kupi, tako pride pa manj denarja v državno kaso — vselej pa je to na škodo države. To ne more biti ministerstvu ljubo, tedaj pa skušava najti pot, na kateri koristi kmetovalcem pa ne oškoduje državne kase.

Ukaz ministerstva, ki ga imamo v mislih, meri na to. O pridelovanju soli, tiste za ljudi, odpade je veliko, za živino, za gnojenje bilo pa bi, kar odpade, prav dobro in lahko bi se prepustilo kmetovalcem za mal denar, toda ako jo vzame kmetovalec za tak denar, pa je ne daje

živini, ampak jo predela za ljudi, tedaj je država na gotovi izgubi.

In kdo je porok državi, da ne storé tega kmetovalci, ako jim ona dovoli sol za živino, tedaj za veliko nižjo ceno? Skušenj ji za to ne manjka in tako lahko vemo, da si premisli vsako ministerstvo dvakrat to, predno se odloči za prodajo živinske soli. Tudi sedanje ministerstvo ne misli še v svojem ukazu na to, ampak ona prodaja po seh mal poleg soli za ljudi tudi sol za gnojenje. Naj pa ne trpi država v tem kje kake škode, za to ne dobi te soli, kdor je že koli, ampak dobé jo samo kmetovalci in tudi leti ne sami, ampak le skozi c. kr. kmetijske podružnice.

Skorej v vsacem okraju imamo taci po-družnice in vsaki stoji na čelu mož, ki pozna kmetovalce v okraju ali vsaj ležje mu je izpoznati jih in on torej tudi zna, čemu da čéjo taki soli. On tudi pazi lahko na to, da jo porabijo v resnici za gnojenje, ne pa more biti za ljudi. Odslej dobi lahko vsak kmetovalec soli, kolikor mu je je treba, za gnojenje. Cena ji je nizka. Za to mu ni treba druga, kakor da se oglasi pri načelniku c. kr. kmetijske podružnice, ki obstoji v njegovem okraju ter mu naznani, koliko da je hoče.

Le-ta zbere te oglase ter jih pošlje v vsacem mesecu na dotično izdelovalnico soli. On dobi v svojem času toliko soli ali prav za prav odpadkov soli, kolikor jih je pri njej na prodajo. Manj, kakor en žakelj, t. j. 50 kil ne more noben kmetovalec prejeti, a tudi teh odpadkov, kar jih prejme na svoje ime, ne sme z nobenim drugim deliti. Ko bi kedaj to poskusil, zapadel bi kazni in ministerstvo bi hitro preklicalo svoj ukaz ter bi nič več ne prodalo take soli.

Ena taka poskušnja bila bi po takem vsem kmetovalcem na škodo. Zakaj da je pa ta ukaz tako strog, to razvidi se iz tega, ker trpi vsled take poskušnje država po času lahko veliko škodo in take ne mara nihče, tudi sedanje mi-

nisterstvo se je brani in ne more drugače, dokler ji je za to, da se ob držina krmilu. Nihče ji ne jemlje tega za zlo. Država ima pač svoje potrebe in ministerstvo ima jih na skrbi.

Kakor se vidi, veliko ravno ni, kar daje sedanje ministerstvo v svojem ukazu kmetovalcem, nekaj pa je to vendar-le, več, kakor so kedaj za kmetovalce storile liberalne vlade. Uzroka pač torej ni, naj pojemo sedanji vladi za ta ukaz hvalo, saj je ubogo malo, kar nam daje, toda toliko smemo reči, da ima voljo pomagati kmetovalcem, kolikor ji je v sedanjih razmerah moči.

Ako se ji obnese ta poskušnja po volji, nič ne dvomimo, da še najde vlada pot, na kateri more s časom tudi soli za živino podati kmetovalcem, ne da trpi zato škodo državna kasa. V tem upanju so bili letos naši poslanci in večina drž. zbora stopili na stran vlade, ko so bili liberalci na-njo pritiskali, češ, naj bi soli poprek čisto nizko ceno postavila.

Nekaj je sedaj že storila, naj ji postane k malu še več mogoče!

Slovenščina v naših uradnih.

(Dalje.)

Če govorim o tem predmetu par besed, ne storim to v namenu, da bi krive nazore gospoda poslanca Beljaških kmetijskih občin popravljal, — to so že drugi gospodje poslanci v naprej in izvrstno storili, ko je gospod poslanec za Maribor mislil, da je to dvomljivo. — to namreč storim za to, ker se žalibog celo na najvišjih upravnih mestih nahajajo nazori, kakor so jih gospodje poslanci s Koroškega javili, in nam ni vse jedno, da imajo ti našo osodo odločujoči krogi jednake nazore, kakor omenjeni gospodje poslanci.

Moj materinski jezik ima pregovor, ki pravi, da se že dve najbližji vasi v jeziku razlikujeta, čeprav le v nekaterih glasovih: „Vsaka vas ima svoj glas“. — To raste od kraja do kraja, od dežele do dežele, to se nahaja povsod in se je o tem že govorilo.

Pri Slovencih je še ta posebnost, da so bili podložni nemškimi graščinam, da v dotiko pridejo z nemškim prebivalstvom v mestih in z nemškimi uradniki.

Oni naravni razliki pridruži se še to, da so graščine, mestno prebivalstvo in nemški uradniki ljudstvu nekatere tuje besede ucepili, katere zdaj ljudstvo govori. Če torej razvijajoči se jezik poskuša na mesto teh tujih postavljati prvotne izraze, ravna po nekem, tudi od Nemcev vzprejetem pravilu. (Tako je! na desni), katero je slučajno tudi gaslo koroškega lista „Freie Stimmen“: „Proč s tujkami!“ V tem oziru torej ni mogoče slovenskemu jeziku in njegovemu razvijanju kaj očitati. Kako ne utemeljeno pa in naravnost rečeno — bedasto

je trjenje, da naše kmetско ljudstvo ne razume pismenega jezika, dokazuje ne gledé na vse drugo, na najneizpodbitnejši način društvo sv. Mohorja, katero je po vseh slovenskih pokrajinah razširjeno.

O tem društvu se je že govorilo, vendar hočem tudi jaz nekoliko besed o njem spregovoriti, ker njegova data potrebujem za Koroško.

Društvo je štelo leta 1886 31.687 udov, vsak ud plača na leto 1 gld. in je prejel preteklo leto 6 knjig. Na Koroškem je bilo 3031 udov, ti so torej prejeli nad 18.000 knjig. Letos je poskočil¹ število udov na 34.800 in je pri tem narastku Koroška z nekim odstotkom udeležena. Knjige te družbe so pisane v najčistejši slovenščini in samo ob sebi se umeje, da ne drugače za koroške ude, kakor za druge Slovence. Jaz torej vprašam, se-li da misliti, da si ljudstvo šteječe nekoliko čez 100.000 duš na leto 18—20.000 knjig kupi, če jih ne bere in ne razume? (Prav dobro! na desnici.) Jaz marveč trdim, da slovensko ljudstvo čuti neprimerno veliko potrebo izobraziti se v svojem slovenskem materinem jeziku, in pravo junaštvo je to, da se ljudstvo, katero se s svojim jezikom pri domačih gospodah nikjer ne posluša, katero zaradi tega jezika zaničujejo, tako trdno drži svojega jezika, (Tako je! Čujte! na desni.) in pravim, da je barbarstvo, da se slovenskim otrokom na Koroškem zabranjuje, naj bi se naučili slovenskih pismen. Gospod naučni minister je vedel na vse odgovor dati, kar se je povedalo v njegovem področju, le razprave mojega čestitega rojaka in tovariša Kluna o koroških šolskih razmerah so ga mutastega napravile. To je zelo naravno. Svoje dobro ime, kakor šolnik bi bil riskiral, če bi bil le jedno odobrujočo besedo o teh razmerah spregovoril. (Istina je! na desni.) Mi Slovenci smo mu — saj se je očitalo — predlagali družega sekcijkega načelnika. in jaz bi prav rad Nj. prevzvišenost, če bi bil navzoč, prosil, da bi že čez to poletje del prostega časa, ki ga bo imel po tem načelniku, v to porabil, da stori temu pedagogičnemu nestvoru na Koroškem konec. (Bravo! bravo! na desni.)

Vedoma ali nevedoma udajajo se celo odločilni krogi neistiniti trditvi, da so koroški Slovenci že na pol Nemci. Pokliče se nemški škof v deželo in Slovincem se reče britka beseda: Koroški Slovenci so že dovolj omikani, da razumejo nemškega škofa. (Čujte! čujte! na desni.) Uradniška mesta se od vrha do najnižje stopinje zasedajo z Nemci, slovenščine nezmožnimi. (Poslanec dr. Foregger: To ni res!) Moram konstatovati, da je za nas Slovence jako žalostna prikazen, da je bilo tej vladi usojeno, koroško uradništvo tako temeljito ponemčiti, čeravno nosi na svojem praporu gaslo „Jednake pravice za vse“. (Čujte! na desni.) Še predno

smo imeli § 19. tem. zak. je vodil dež. sodišča predsednik plem. Schulheim pravosodne razmere na Koroškem in je že tedaj spoznal, da je nedostatek, ki se mora odpraviti in da mora biti pri deželnem sodišču v Celovcu vsaj toliko slovensčine zmožnih sodnikov, da bodo mogli s slovenskimi strankami brez tolmača razpravljati. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Ščet ali vražji strijec.

Da je ščet ali vražji strijec nadležni osat, to je znano, a tudi to, da ga človek težko iztrebi iz njive, če se je na njej vdomačil, pritrđi nam vsak gospodar. Tega osata je več vrst, najhuji pa je menda poljski ščet (*carduus arvensis*.) Ta se vzredi na vsaki zemlji, da le ni brez vse moči. Vsako silje, ako je za nj vreme ugodno, zadušuje več ali manj, njemu pa ni nobeno kos. Steblo tega osata vzraste nad zemljo en meter ali še celo višje ter ima po več vej, vse so polne cvetja in torej tudi sadú; pod zemljo pa ima blizu enako globoke korenine.

Le te korenine pa so po vrhu še take, da požene iz njih lahko cela vrsta osata, kedar more biti sad na deblu ne dozori. Vendar pa se ne zareja samo po koreninah, ampak tudi po semenu. Ta lastnost je sicer pri drugih zeliščih redka, za to pa je tudi težko ta osat odpraviti. Vsled tega je treba, da si človek zapomni, kako se razvija ta osat in česa mu je treba, da se razvije. Le tako je mogoče mu do živega priti.

Kar se tiče semena, ni vse eno, kje osat raste, tudi ne, če si že kje kaj storil, da bi ga odpravil. Tudi na to pride veliko, kako vreme da ima, suho ali mokro, kajti vreme ima na razvijanje semena veliko upliva. Kelišasti lubi cvetja pride mokrota, kakor navlašč na škodo, nje namreč veliko popije in tako je že lahko mlademu semenu postane preveč. Bolj pa ko raste ščet na prostem, manj ima over in torej se razvije seme ondi prav po obilem. Ena glava tega cvetú ima od 40 do 80 zrn in teh kali do dobrih treh četrtin.

Iz tega pa se lahko posname, da je krivo, če pustimo ščet na pašnikih, pustih krajih rasti, češ, da ondi ne škoduje. Kaj bi para ne škodovala! Na taci krajih se razvije seme prav dobro in veter potlej že skrbi, da pride tudi na polje.

Mično tiči zrno v cvetni glavici, ovito je namreč na svojem zgornjem koncu s krogom, v katerem tiči kaci 50 kocin. V te pihne sapa, vzdigne zrno in ker je zrno pri zrnu, ob enem omaje še druga zrna. Ta frée potlej v zrak in Bog zna, kje sedejo na tla.

Seme, ki pade na zemljo, začné že koj jeseni kaliti, ali vsaj praviloma se izgodi tako. Taka zrna, ki še niso do cela zrela, kalé že v treh dneh in iz njih izraste čisto pravilen ščet, popolnem zrela zrna pa kalé v 5 dneh, do 8 dni pa so gotovo že skorej vsa kali pognala.

Prav to pa daje gospodarju priložnost, da zatere tega škodljivca. Prej namreč, ko požene kali, bolje je, kajti tako ga človek najlezje vkonča.

Ali pa že vse seme jeseni kali? Ne, največ ga kali še le spomladi, tega nas uči skušinja in torej še delo s tem ni pri koncu, če smo tisto seme pokončali, ki je pognalo jeseni kali.

Vendar pa je tudi resnica, da vselej ščet ne priraste iz semena, ampak velikrat tudi iz korenin. Tega se človek prepriča, ako mlade rastline nad zemljo požanje, kmalu bode na njih mestu več drugih pognalo.

Najbolja pomoč zoper ta osat je tedaj, če se po letu, preden dozori seme, posečejo glave, jeseni pa, če se požanje ves ščet čisto blizu zemlje. Ker nastane mokrotno vreme, za to pa zel ni pripravljena, tedaj ji segnije koreninje in če ne vsa, vsaj veliko se je vkonča. Ako se dela tako dosledno, leto na leto, po času se vražji strijec izgubi s polja.

Sejmovi. Dne 4. septembra na Tinskem, v Zrečah, pri sv. Rozaliji, v Mozirju in pri sv. Lovrencu v Prešinu. Dne 6. sept. v Pobrežju pri Ptuj. Dne 7. septembra pri sv. Jederti nad Laškim, na sv. Gorah, v Vojniku, v Slivnici pri Mariboru. Dne 8. septembra v Negovi. Dne 9. sept. na Spodnji Polskavi, v Gornjem Gradu, v Gomilicah in Apačah.

Dopisi.

Iz Celja. (Slovenci in šole.) Naš novi šolski svet za Celjsko okolico je sklenil, kakor se javlja, da se s početkom prihodnjega šolskega leta smejo v okoličansko šolo sprejemati samo le dečki iz občine celjske okolice; dečki iz drugih občin, n. pr. iz Celjskega mesta, se smejo v to šolo sprejemati le izjemno; gospoda nadučitelj in Stibenegg odločujeta v vsakem slučaju, se-li sme zunanji dečko sprejeti v šolo ali ne. Če se ne zedinita ta dva gospoda, naj se skliče seja šolskega sveta in ta, kakor Vam je že znano, velikonemški šolski svet bo potem povedal zadnjo besedo. Tu vidite, v kakšno zadrego pridejo slovenski stariši s svojimi otroci, ki prebivajo v Celjskem mestu. V mestnih šolah je poduk skozi in skozi nemški; otrok ne sliši leto in dan nobene slovenske besede, kakor če bi obiskoval šolo tam gori v Berolinu. Nekateri stariši, prebivajoči v Celjskem mestu, pa vendar želijo, naj se njihovi otroci naučijo tudi nekaj slovensčine. To

bi njim mogoče bilo v okoličanski šoli; toda do te šole nimajo nobene pravice! Pa morda kdo misli, da je tudi okoličanskim otrokom prepo-vedano, obiskovati mestne, trdo nemške šole? Nikakor ne, ravno nasprotno! Z neizmernim veseljem se sprejemljejo, da na vsakovrstne načine vabijo se v mestne šole okoličanski otroci. Ker Celjski velikonemci gospodarijo v krajnem šolskem svetu za Celjsko okolico, kakor v mestnem šolskem svetu, skušajo na taki način izprazniti okoličansko, še vsaj nekoliko slovensko šolo, a napolniti mestne, trdo nemške šole. Na ta način se ima slovenska mladina in ž njo prihodnje tukajšnje ljudstvo sčasoma popolnoma ponemčiti.

Iz Ljutomera. (Občinsko premoženje. Nespodobnosti.) Pred nekaterimi leti se je s premoženjem Ljutomerske občine večkrat v tem listu kaj govorilo, mislimo tedaj, da bo tudi zdaj za tiste vseč o tem spet kaj slišati, ki to reč poznajo. Ko se je nova zemljiščina knjiga za občino Ljutomer delala, nastalo je vprašanje, komu sliši premoženje, posebno pa zemljišča, ki še niso bila po tedanjem mišljenju nikdar vpisana. Takrat je občinski odbor sklenil s tržani tako pogodbo, da bi lastninska pravica s petim delom dohodkov slišala občini, drugi štirje deli pa opravičenim tržanom. To pogodbo je okrajni zastop potrdil, a deželni odbor jo je vsled pritožbe nekaterih, ki so imeli pri tem svoje posebne vzroke, ovrzel. No zdaj pa je prišla ta reč bolj na svetlo. Deželna sodnija v Gradcu naznanila je pred kratkim tukajšnji okrajni sodniji, da so zemljišča, ki so bila poprej, kakor rečeno, brez lastnika, že zdavnej v deželnih zemljiščnih knjigah na ime Ljutomerških tržanov vpisana. Zdaj torej nastane nehoté vprašanje, kdo je tistokrat pravico in pravi interes občine in tržanov zastopal, ko se je to vprašanje pretresovalo, da nadomesti škodo, katero so pravi lastniki dozdej imeli? Lahko bi tukaj katero britko povedali, pa zbadati nečemo, kar je minolo, je minolo, naj le vsaki v svoji domišljiji srečen ostane. Tudi mislimo, da bo ta reč vendar enkrat spametovala tudi take, ki vlečejo zmiraj s tistimi, ki se za nje ubogo malo brigajo, razun kadar jim jih je treba. Zdaj še pa nekaj družega! Čudne so res razmere in jako nepovoljni odnošaji za Slovence v Ljutomeru. Če se dobro godi našim nasprotnikom, nismo jim zavidni, saj bi naj bili zadovoljni s tem, da so jim Slovenci precej vkup nanosili; — ali za tega voljo Slovenci še grditi, to je res predrzno. Če Slovenec mirno mimo kakih njihovih deklic pride, in te že od daleč kričijo: brr... brr... to je res nekam, že dosta kulture! Pa takih lepih reči že imamo precej na rovašu.

Od sv. Lovrenca ob kor. žel. Načelnik tukajšnjega gasilnega društva napravil je dne

17. avg. neko zborovanje s plesom ter je to novost že popred po krčmah razglašal s pristavkom, da on in njegovi pajdaši ne bodo potrebovali straže, kakor pa bralno društvo pri svojih veselicah. Pravi tič je ta možicelj in misli si, da je zviti ko lisica, toda mi ga dobro poznamo in tudi vemo, da je hotel s temi besedami naše društvo osramotiti, kakor da bi bili njegovi udje kaki siroveži. Ker kaže on v tem oziru veliko nevednost, tedaj nam bode gotovo prav hvalen, ako ga malo podučimo. Povemo mu tedaj, da so pri društvu najveljavniši in od vseh — le od njega in njegovih pristašev morebiti ne — spoštovani možje in ko bi on pri svojih društvih, katerim je že bil in je še načelnik, imel take veljake, stavim kaj, da bi kar vrisikal od veselja. Nadalje pa se še gotovo vsak spominja, kaj so nameravali napraviti lani dne 8. avg. on in somišljeniki. Dolgo časa so delali načrte in kovali sklepe zoper bralno društvo in kaj bi jih bilo vse vkup bolj veselilo, kakor če bi bili mogli velik nered pouzročiti. Pa žalibog, spodletelo jim je! Zdaj pa se naš možicelj spomni svoje šribarske veljave in moči ter misli: Kar nista dosegla onadva, to bom pa jaz; poročal in pisal bodem tako dolgo po časnikih, da mi bodo vsi verjeli in res toliko laži je poslal med svet, da ga je potem, kakor smo čuli praviti, pol leta od tega prst bolel. Višja oblast pa je iz vsega tega spoznala, kaki duh ima prusačko-nemška omika teh možiceljnov ter je, da se enakim nakanam za vselej pride v okom, ukazala, da morejo gospodje orožniki z županom yred strogo paziti na red in mir, kar zboruje bralno društvo. Naše društvo in njegovi udje potem takem ne potrebujejo nobene straže, potrebna je ona le, da varuje poštene in mirne ljudi pred tisto omiko naših nasprotnikov, kateri se drugače tudi sirovost pravi. — Zapomnite si to Vi, nevedni g. občinski odbornik in primite se drugokrat raji za nos, preden boste poštene ljudi obrekovali in resnico zopet tako grdo in ostudno zavijali, kar je za Vas toliko manj odpustljivo, ker bi že po svojem stanu v vsakem oziru morali biti uzor poštenega moža!

Iz Vojnika. (Drobiž.) „Kdor govoriti kaj ne vé — Vreme hval' al' toži; — Kdor... peti kaj ne vé — Od letnih časov kroži;“ — poje nesmrtni Preširen. Pa tudi, kdor si česa ne upa naravnost povedati, on „vreme hval' al' toži“. — Letos je bilo dosedaj razmorno suho leto, da smo se že v času za setve bali, pa hvala Bogu, vsakokrat je suho zemljo zopet za silo namočilo. Ali skoraj vsakokrat, ko se je dež pripravljaj, strašilo nas je vrenje v oblakih. Večidel še je s točo prizaneslo, pa tudi dež je drugam odneslo. Trikrat pa je „sovražnica srdita“ zavihetela svoj „bič iz zrn ledenih zviti“ tudi čez Vojniško zemljo. Prvokrat (porcijun

kolski dan) je segala toča le malo, (v severovzhodnjem delu) v našo župnijo. Huje pa je prizadejalo v nedeljo dne 14. avg., ko je pobilo deloma okolu trga, Ljubečne, sv. Tomaža in popolnoma v Pristavi, Razgorju in drugod v vzhodnjem delu župnije. Takrat so pridrveli oblaki od zahoda s pišem, ki je nekaj drevja in staveb podrl. Kakor za navržek, nasulo je še preteklo sredo v severnem delu župnije nekaj toče. Čeravno tudi v jugu ni čisto brez nje bilo, pa škode ni posebne povzročila — in tu se še upa dober vspeh jesenskih setev, posebno, ko je danes 21. avg. celo popoldne močilo in je skrb o suši prešla. Zadnjič si, dragi „Slov. Gosp.“, omenil naših cerkvenih ključarjev. G. Okoren se je tekom tega časa „sitnim opravkom“ svoje službe, katero je že z nevoljo oskrboval (brez blagoslova) za vselej odpovedal. Upamo, da bodo krščanski Vojničanje izbrali pravega moža; posebno sedaj ga je treba, ako hočemo kedaj novo cerkev, ki je še samo vsejana, dogotovljeno imeti. Bog in Slovenci!

Quidam.

Iz Celja. (Kat. podpor. društvo) so nadalje darovali, oziroma letnino odrajtali p. n. gg.: Premil. in prevzv. gospod knezožkof 10 fl., slavna župnija Žalec za sv. leto: 18 fl. in Št. Andraž pri Velenji 15 fl. Na dalje po 5 gld. p. n. čč. gg.: Krušic Jakob, župnik v Št. Andrašu pri Velenji, Ribar Anton, profesor bogoslovja v Mariboru, Černoša Simon, župnik v Pišecah, Kalin Franc, župnik v pokoju; po 3 fl.: Dr. Prus Drag., zdravnik v Konjicah, Kmecl Urša, posestnica v Celju, Erjavec Peter, župnik v Trbovljah, Korošec Franc, kaplan pri sv. Vidu na Planini; po 2 gld. p. n. gg.: Murn Matija, čevljar na Bregu, Jurčič Josip, župnik v Dramljah, Kolarič Jožef, župnik na Paki, Fuchs N., dimnikar v Celju, Majcen Jožef, kaplan na Rečici, Krempuš Marjeta, hišinja v Celju, Matevž Kmecl v Celju. Bog plati vsem!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Pri naših sosedih, v Medjimurju, vrše se v prihodnjem tednu velike vojaške vaje ter pride vsled njih tudi Nj. veličanstvo, svitli cesar, v četrtek dne 8. sept. v Medjimurje. Za vzprejem delajo se v Čakovcu velike priprave. — V ministerstvu yunanjih zadev je bilo zadnjo soboto posvetovanje ministrov skupne države, navzoč je bil pa tudi poveljnik mornarice, viceadmiral baron Sterneck. Kaki reči da je posvetovanje veljalo, ni znano, — Zoper ministra za uk in bogočastje hudo vre na Českem in že gre glas, da minister odstopi, a to ni kaj verjetno. — Meseca oktobra pride cesarjevič Rudolf na Štajarsko in bode, kakor se čuje, tudi gost princa Alfreda Liechtensteina, le-ta je vodja štaj. nemških konser-

vativcev. — V Cmureku bode v dneh od 1. do 4. oktobra kmetijska razstava. Priprave se vrše marljivo, toda razstavljalcev oglašja se le malo. Ljudje nimajo ali tudi ne vedo, kaj bi razstavili. — Koroški poslanec prof. dr. Grawein je odložil poslaništvo, dr. Steinwenter pa se vedno še klati po mestih ter ščuje ljudi zoper sedanjo vlado. Kožo ima pač potrpežljivo ta grof Taaffe! — Baron Pražak, pravosodni minister, je odložil, da se lahko tudi na Koroškem vpisuje v zemljiške knjige slovenski, ako to terja stranka. — V Ljubljani so dozidali hišo, katero si stavi tamošnje društvo, katol. rokodelskih pomočnikov. V nedeljo so jim jo mil. knezožkof dr. Missia blagoslovili; deželni predsednik, baron Winkler, župan Grasselli in veliko drugih imenitnih mož je bilo pri tem navzočih. — Pri Postojini bodo prve dni meseca septembra vojaške vaje in pride tje fildzm. baron Kuhn iz Gradea. — Laško šolsko društvo „pro patria“, misli še vedno na laško šolo v Podgori pri Gorici, otroke za-njo dobi bojda iz delalskih družin tamošnje tovarne. Za gol denar pa le-te vendarle ne bodo dale svojih otrok, da jim jih taka šola prevstvari v tujce. — Zemljiščem pada tudi v Primorju cena in to lahko, saj so tudi ondi uime goste ter jemljó kmetovalcem veselja do dela. — Na c. kr. pošti v Trstu se je uradnikov, ki jim mrzi do slov. pisem, treba bode pač, da jih c. kr. poštno vodstvo podučí, kaj so njih dolžnosti. — Možem ki se drže „narodne stranke“, to je hrv. madjaronom bliža se bojda „dan plačila“, kajti cela vrsta jih bojda prejme kako odlikovanje. No, madjarska vlada že ve, zakaj to stori. Novi sabor je do mala ves v rokah „narodne stranke“. Ubogi Hrvati! — Ogerska država leze zmerom bolj v dolge in ni čudo, saj ima vsako leto stroškov več, prihodkov pa je zmerom manj. Izlasti pa se letos dayki vplačujejo prav po polževo, v treh zadnjih mesecih jih je koj za poldrugi milijon manj, kakor v istih mesecih lani. — V Galiciji vpelje se bojda posilno zavarovanje zoper požarne nesreče, to je vsak posestnik se zaveže, da si zavaruje zoper požar svoja poslopja. Zavarovanje je pač dobro in potrebno, toda za posilno zavarovanje menda ne bo take sile.

Vunanje države. Novi bolgarski knez ima težavo z ministerstvom ter ne najde moža, da mu tako sestavi. Bolgarski veljaki že vedo, čemu se branijo ministerskih stolov. Spremistvo kneza ne dopada Bolgarom ter bi radi, da ga knez odpusti. To mora tudi knez hoče, noče storiti, ako noče, da še pride ob to mrvo zaupanja, kar ga ima pri ljudstvu. — Turčija še vedno guga ter ne zna, kaj naj počne z Bolgarijo. Rusija terja od nje, naj pošlje posebnega komisarja tje. Ruski general Enroth naj pa bode bolgarski regent ter skliče novo „veliko sobranje“, da si izvoli kneza. Iz te moke

pa menda ne bo kruha, kajti težko, da bi tak regent bil drugim velesilam po volji. — Turški vojni minister misli na novo tovarno v Carigradu ter se naj v njej izdelava, kolikor je vojni treba patronov, doslej jih dobiva iz drugih držav, posebno iz Angleške. — Srbski kralj Milan, biva še sedaj v našem Gleichenberškem kopališču, o svojem rojstnem dnevu pa je izpustil 800 kaznjencev iz ječe. — Ruski car in carevinja sta v Kodanju pri svoji žlahti. Razmere med Rusijo in Nemčijo so sedaj že precej dobre, da-si to ni po volji ne Francozom, ne našim — Madjarom. Le tem bi bila ljubša dnes, kakor jutri vojska z Rusi. — Nemški katoliki imajo že menda meseca septembra velik shod v Trieru, hodi jim za to, kako se naj drže njih poslanci v Berolinu, ako pridejo šolske postave v razpravo. — V Ostende je prišlo do velikih pretepov med angleškimi in belgijskimi ribiči, le-ti so angleškim veliko blaga pometali v morje. Vojaki so jih pomirili, toda veliko ribičev je mrtvih. — Ker angleška vlada nima več toliko vojakov v Egiptu, prihrani si že to leto blizu 5 milj. goldinarjev. — V Dublinu so imeli kat Irci velik shod ter so obsodili uredbo angleške vlade zoper „narodno ligo“ za veliko krivico. Ta obsodba, da-si je pravična, bode težko kaj izdala. — Francoska vlada se brani shoda županov, ki se ima v Parizu dovršiti. Zdi se ji nevaren in ker ima vlada moč v rokah, bode tudi težko kaj iz shoda. — Španjska kraljica-udovica potuje po deželi, pri njej je tudi 2 leti stari kraljevič Ljudstvo ju pozdravlja z velicim veseljem. — Italija ima v mesecu septembru na večih krajih velike vojaške vaje, kralj Umberto bode pri večih, kraljica Margarita pa bode navzoča le pri onih dne 6. septembra. — Ejub-kan, afganiški naslednik emira, je ušel iz Perzije, kjer je živel v pregnanstvu. Anglija se boji vsled tega novih nemirov, kajti afganiško ljudstvo potegne se brž ko ne za-nj. — V Ameriki so ujeli Toma Mooneya. Ta človek je spuščal zdaj ladije v zrak, zdaj zopet je požigal poslopja, če ga je kdo za to najel. Tacih zločincev ima neki sila veliko na vesti.

Za poduk in kratek čas.

Peyramale, bivši lurški župnik.

(Konec.)

Mestni župnik lurški niti lastnega farovža ni imel. Peyramale je stanoval v najeti hiši. Pa to mu je bilo malo mar; če bi mu bili prav pod milim neбом postlali, on bi tudi tam svoje stare kosti voljno k miru položil. Dobri župljani ga nagovarjajo, naj vendar mestne očete pritise, da mu potrebni farovž pozidajo, da mu ne bo treba vsak čas indi stana iskati.

Peyramale pa se je izgovarjal, reki: „Na tem svetu nimamo stalnega sela, zakaj bi pa jaz ne premikal svojega stanovanja?“ Tako je svoje žive dni bival v najeti hiši.

Tem bolj pa ga je skrbela hiša božja. Borna lurška farna cerkev je bila veliko premajhna. Po nedeljah so župljani okoli in okoli zunaj stali; ker se niso mogli vsi v cerkev stlačiti, kakor časih koklja ne more vseh piščet pod svoje peroti spraviti, kedar jih preveč vodi.

Bilo je ravno že vse lepo nasnovano, da se postavi nova farna cerkev, ko se začne leta 1858 na massabielskih skalah poleg Lurda Marija glasiti. „Grični glas se je zaslíšal v naši deželi. Moja golobica v razkaljanem skalovju, pokaži mi svoje lice, naj doni tvoj glas v mojih ušesih, ker glas tvoj je sladek in lice tvoje je zalo.“

Zdaj Peyramale popusti misel, zidati novo farno cerkev, in sluša na to, kar mu je Marija naročala, in tudi Lurdčani so to iz misli pustili in so rajši pripravljali in privažali za velikansko Marijino cerkev na massabielski pečini. Še le, ko je postavil prelepo krasno Marijino cerkev, je začel staviti tudi novo farno cerkev, toda ni je dogotovil, na Malih meš den, l. 1877 ga je smrt pokosila.

Načrt za novo farno cerkev je velikansk. Že so stene menda dva ali tri sežnje iz zemlje zrastle in tudi visoki stebri iz lepega rudečkastega marmorja, na katerih bode cerkev stala, so že postavljeni, a po smrti Peyramale je vse zaspalo. Cerква čaka, da vstane nov Peyramale. V rakvi pod cerkvijo smo lani na grobu rajnega Peyramaleja nekoliko pomolili.

Ali zdaj veste, ljubi bralci, zakaj se je Marija brezmadežna ravno v Lurdu prikazala? Zato, ker je tam nepokvarjeno, pobožno ljudstvo doma, in ker je tam — smemo reči — sveti župnik pastiroval. Tudi pri nas bode tedaj lurška Mati božja tam najrajši doma, kjer pobožno slovensko ljudstvo in dobri pastirji med seboj složni v miru in ljubezni živijo.

Tega mi pa ni treba tolmačiti, zakaj je Bog Peyramaleja ravno na Marijin praznik v nebesa na plačilo poklical, to vsak sam razume.

Ko se je Marija l. 1858 prvokrat Bernardiki prikazala, je Peyramale od nje terjal, da naj se po zimi razcvete ščipek na massabielski steni. Marija mu tote prošnje ni izpolnila. Rože se namreč ne strinjajo z mrzlim, pozimskim časom na tem svetu, Marija je svojim častilcem, svojim sinom in hčerkam, rože in venec prihranila za večno spomlad v nebesih. Zdaj je Marija lurškemu župniku gotovo že prošnjo izpolnila, — zdaj mu že tam cvetejo rože, po katerih je tukaj hrepenel.

Dr. Ivan Križanič.

Smešnica 35. Mož: „Prosim, milostljivi gospod, naj mi podelijo mali darek, kajti sila

ubogi smo, ker smo pogorelci“. Gospod: „Pokaži mi spričevalo, da je to resnica“. Mož: „Iz srca rad toda nimam ga, ker mi je zgorelo“.

Razne stvari.

(Za dijaško kuhinjo) so darovali: Visokorodni baron Gödel Lannoy 30 fl., mil. g. kanonik F. Kosar 5 fl., vlč. g. prof. dr. Rajek 10 fl., vlč. g. J. Kukovec, župnik pri sv. Andražu 7 fl. 22 kr. Bog plati!

Al. Meško,
den. za dij. kuhinjo.

(Občni zbor.) Leposlovno bral. društvo pri Mali nedelji bo imelo dne 11. septembra ob 4. uri popoldne svoj redni občni zbor; o njem bo volitev novega odbora. K temu shodu vabimo prijazno društvenike. Po volitvi prosta zabava.

Odbor.

(Slavnost.) „Narodna čitalnica“ v Gornjemgradu priredi dne 8. sept. 1887 posebno slavnost v spomin 25letnice smrti slavnega knežofa Antona Martina Slomšek. V sporedu je: I. Slavnostni govor, II. deklamacije ter petje in III. igre.

(Shod slovenskih velikošolcev.) Dne 9., 10. in 11. septembra 1887 bode v Ljubljani shod slov. velikošolcev. Ker nekateri gospodje doslej še niso doposlali vpisovalnih pôl, prosi osrednji odbor, da oni dijaki, ki se hoté udeležiti shoda slov. velikošolcev, to javijo vsaj do 5. septembra tajniku g. Fr. Gestrinu, Ljubljana, Poljanska cesta 17.

(Sedemdesetletnica.) Spored slavnosti, ki se vrši v Slov. Gradu na čast č. g. Dav. Trstenjaku, župniku v Starem trgu, je ta-le: 1. Sv. maša v cerkvi sv. Pankracija ob 10. uri. 2. Poklon deputacij v Starem trgu ob 12. uri. 3. Skupni obed ob 2. uri v gostilni g. Güntherja. 4. Ljudska veselica na vrtu gosp. Lobeja. Slavnostni govor ima g. dr. J. Tavčar iz Ljubljane in pevsko društvo poje 14 lepih pesmi.

(Vremenska uima.) Toča je bila dne 2. avgusta tudi v Mislinji dolini, najbolj okoli Šmartna in Podgorja. V Šmartnu je pri 34, v Podgorju pa 14 kmetih naredila precej škode.

(Slike.) Vsled Trstenjak-ove slavnosti se naznanja, da se njegove fotografije dobivajo in sicer majhne po 30 kr. in velike po 60 kr. pri fotógrafu g. R. Neunerju v Slov. Gradu.

(Redko tele.) Pri necem posestvu v okolju Celja je te dni krava povrgla menda pol drugo tele. Tele je imelo namreč eno truplo pa šest nogic. Dve ste na hrbtišču ter visite po vsaki strani trebuha.

(„Marijanišče.“) Dijaško semenišče v Celovcu se ravno kar prevstvarja ter razširi s časom za toliko, da bode v njem prostora za kacic 150 dijakov. Bog daj srečo!

(Župnijska skušnja.) Župnijski izpit je napravil č. g. Filip Vihar, kaplan v Šmartnu pod Vurberkom in č. g. Karol Tribnik, kaplan v Teharju, ker mu je bila 6letna doba po prvi skušnji že pretekla.

(V lavantinsko bogoslovje) bili so sprejeti gg.: Časl Franc od sv. Frančiška, Cilenšek Alojzij iz Žalca, Lah Martin iz Pilštanj, Menhart Jakob iz Kamnice, Ozmec Jože iz Središča, Pinter Ivan z Dobrne, Škorjanc Matija od St. Pavla pri Bolski, Slekovec Aloj. od sv. Križa pri Ljutomeru, Šoba Al. iz Vidma, Štibeneg Josip z Celja, Štrakl Matej od sv. Križa pri Ljutomeru, Vrbnjak Matej od sv. Jurja na Ščavnici, Višnar Franc iz Celja, Vurkelc Jarnej od sv. Pavla pri Bolski, Zdolšek Franc iz Ponikve, Žekar Martin od sv. Štefana pri Žusemu, Žmavc Jakob od sv. Jurja na Ščavnici. V 4. leto bil je sprejet g. Jakob Šušnik iz Ljubljane.

(Dijaško semenišče.) Da izpopolnimo poročilo o dij. semenišču lav. škofije, pristavimo, da sta bila vanj še vzprejeta Karol Lopan iz Celja in M. Trstenjak iz Središča.

(Okr. odbor.) V okr. zastopu v Ljutomeru so v odbor voljeni ti-le gg.: Ivan Kukovec, dež. poslanec, Ivan Kryl, učitelj mešč. šole, Anton Šlamberger, c. kr. notar — vsi v Ljutomeru; Ivan Farkaš, posestnik v Iljaševcih in Anton Božič, posestnik v Radoslavcih.

(Slovo.) G. J. Wermuth, nadučitelj v šulvereinski šoli na Pekrah, preseli se nekam gori v Šlezijo. Britkih solz, menimo, da za njim ne bo teklo na Pekrah, pa kaj vemo! Pelin je pelin še v nemškem listju.

(Kašelj.) Šola v Marenbergu je za nekaj čas prenehala, ker imajo otroci hud kašelj. Nekaj jih je že vsled kašlja umrlo.

(Obrekovanje.) „D. W.“ grdi, kjer more, slov. kmeta. Zadnjič je rekla, da si slovenski ali kakor ljubi njej, bindišarski kmet ne umiva ušes ter jih vsled tega veliko „debelo čuje“. To sodi „D. W.“ pač le po sebi, kajti v vsaki številki svoji kaže se nam čudno umazano.

(Nevarna kopelj.) V Sotli se je dne 9. avgusta Anton Curaj, 10 let stari sin posestnika v Imenem, kopal ter je pri tem prišel v vrtuljko. Ni ga bilo več iz nje.

(Mačuha.) Una nesrečna žena v Dežnem, ki je 2 leti starega pastorka pretepala, dokler ni revše vsled tega umrlo, dobila je 4 leta težke ječe.

(Duh. spremembe.) Č. g. Jurij Purgaj, kaplan v Cirkovicah, gre za I. kaplana v Šmartin pri Slov. Gradu, na njegovo mesto pa pride č. g. Fr. Puntner od sv. Trojice v Slov. gor.

Listič uredništva: G. —č— v Celju. Hvala, pride v prihodnjem listu, kakor Vam bo po volji. G. —3—7— v Vojniku: Mi se ogiblremo novotarij v pisavi, udajte se nam tudi Vi v tej reči! G. Ivanu v K.: Ali čete, da Vam

potipljemo na žilo? G. A. P. v B.: Iz Vašega kota nam je kaj ljubo poročilo, čem gosteje, tem bolje. G. — o — v N. pride še le v „Cr. pr.“, dotlej prosimo potrpljenja. G. J. v Veržju: Ali ste zaspali? G. K. na Lj.: Daljših dopisov prosimo vselej že do nedelje, sicer jih spravimo težko v dotično številko. G. B. kmetu v P.: Nikar strahu, mi popravimo radi, kar ni gladko.

Loterijne številke:

V Lincu 27. avgusta 1887: 17, 54, 31, 80, 79
V Trstu „ „ 52, 22, 11, 37, 82

2—2 Podučiteljska služba

se na dvorazredni v IV. plačilni vrsti stoječi ljudski šoli v Veržju začetkom 1. novembra 1887 stalno ali začasno odda.

V nemškem in slovenskem jeziku, v govoru in pisavi popolnem zmožni prositelji vložijo naj svoje prošnje do 25. septembra 1887 pri krajnem šolskem svetu v Veržju, pošta Ljutomer.

Okrajni šolski svet v Ljutomeru,
dne 17. avgusta 1887.

Predsednik.

V najem se da pri Ormožu delavnica s ključarskim obrtništvom. Cena je za celo leto 18 gl. Naslov se izve pri upravištvu „Slov. Gosp.“ 1-3

Veliki živinski sejem

bode v soboto, t. j. 10. septembra pri sv. Antonu v Slov. gor.

Vsake vrste barve

bodi si suhe ali v firnis pripravljene, potem laake, firnis, bronse, vse velikosti šopke (pim-selne) priporoča po zelo nizki ceni

M. Berdajs,
v Mariboru.

1-3

 Ceniki se na razpolago franko. 

Denar dobijo civilno in vojaške osebe, tudi v pokrajinah od 300 gl. naprej za 1—10 let, oziroma se lahko v malih obrokih nazaj plača. Naslov: **F. Gurré, Credit-Geschäft, Graz.** 7-25

Mladenič, 19 let star, ki je letos orgiva v Ljubljani prav dobro izvršil, želi takoj sprejeti orgljarsko in cerkveniško službo. Naslov: **Filip Lokan na Vranskem (Franz)**

Sadja za tolkljo

se kupi 300 šartinjakov. Več pové Josip Robič v Magdalenskem predmestju, Triesterstrasse hšt. 10. 2-3

Pridni dijaki

se vzamejo na stanovanje in v hrano. Več se se izve pri hišniku v hramu g. barona Rašta, Theatergasse hšt. 15 v Mariboru. 2-3



Nagrobne kamne

in

križe

iz Pohorskega marmorja
izdeluje po najnižji ceni

Janez Horvat 3-3

v Račah (Kranichsfeld.)

Na prodajo.

Pekarija z lepo hišo in z gospodarskim poslopjem na Velikem trgu v Strigovi v Medjimurju je na prodajo. Do nje je ena milja iz Ljutomera 1 1/2 milje iz Središča, 2 milji iz Čakovca, iz Mura, Szerdahely in iz Belotincev. V celem temu kraju ni druge pekarije. kakor edina v Strigovi. Spada pa v ta okraj 13 občin in župnije Gornji Mihalovci, sv. Jurij v Lopatincih, sv. Martin, sv. Bolfank na Kogu itd. Hiša s pekarijo se proda iz proste roke in so pogoji plačila lahki. Več pové lastnik

Jurij Ambroš,

pekovski mojster v Strigovi
in posestnik v Trnovščaku. 3-3

Radenska slatina in kopališče

z vodo bogato na „natru in lithiju“. Garodove poskušnje so dokazale, da je ogljikov kislen lithij najboljše zdravilo zoper trganje v udih.

Radenci je najbolja mizna voda

Popravljanje in baročila pri oskrbuštvu slatinskem v Radenci

Kopelj, stanovanje, gostilna po ceni.

Dobi se v vseh boljših špecerijskih zalogah in gostilnah.

5-26